

Casa memorială „Traian Demetrescu”¹

*Sabin Lungoci**

Summary: The Memorial House of the poet Traian Demetrescu is situated in the Old City of Craiova and is the guest of a beautiful exhibition that gather items relevants for him. The exhibition depicts with the help of personal items the life and the work of the poet Traian Demetrescu.

Keywords: Memorial house, exhibition, poet, cultural heritage, biography.

Un exemplu reușit de punere în valoare a patrimoniului cultural oltean este reprezentat de Casa memorială „Traian Demetrescu”, care este situată în interiorul unei clădiri – monument istoric, totodată găzduiește a Casei de Cultură „Traian Demetrescu” din Craiova.

Casa în care a trăit poetul este situată pe strada Traian Demetrescu, nr.31 (fosta stradă Silozului, nr.13), în centrul vechi al orașului Craiova, fiind naționalizată în 1950 și transformată în casă memorială în 1966² (foto nr. 1).

Casa memorială este organizată într-o sală situată la etajul I al clădirii monument istoric, ce se regăsește pe Lista Monumentelor Istorice din județul Dolj, având codul DJ-IV-m-B-08433.

La intrare o placă memorială din marmură menționează: „Casa memorială Traian Demetrescu. În această casă s-a născut și a trăit poetul Traian Demetrescu – Tradem – 1866 – 1895”, Tradem fiind unul dintre multele pseudonime cu care scriitorul își semna operele (foto nr. 2).

Custode al acestei expoziții este domnul Țucă-Ungureanu Mihai Cornel, care a avut amabilitatea de a-mi prezenta expoziția permanentă și de a-mi descrie patrimoniul expus, precum și importanța operei poetului oltean.

Casa de Cultură „Traian Demetrescu” a fost înființată în anul 1973, având rolul de a promova cultura și arta în Craiova.

Expoziția permanentă intitulată „Traian Demetrescu și epoca sa” este organizată într-o sală de aproximativ 40 metri pătrați, în care sunt expuse cu ajutorul vitrinelor: fotografii, scrisori, afișe, documente, tablouri, schițe, un drapel

¹ Text apărut integral în teza de doctorat cu titlul *Muzeele din Oltenia-secolul XX*, susținută public la 15 noiembrie 2018 la *Universitatea Valahia din Târgoviște*, coordonator profesor dr. Ioan Opriș, pp.213-216.

* Muzeograf dr., Muzeul Județean Vâlcea, email: sabinlungoci@yahoo.com

² <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/id.asp?k=2028&-Casa-de-Cultura-%E2%80%9ETraian-Demetrescu%E2%80%9D-CRAIOVA-Dolj>.

tricolor, obiecte personale, cărți ale autorului și despre autor ș.a. Toate aceste exponate au rolul să reconstitue mediul în care a fost prezentată lirica sa presimbolistă, anticipând orientări poetice regăsite mai târziu în variante mai viguroase la George Bacovia³.

Dintre exponatele cu o semnificație importantă pentru viața și activitatea poetului, amintesc aici:

- pe peretele estic este un drapel tricolor în mijlocul căruia se află portretul poetului Traian Demetrescu și pe care este scris „Societatea Culturală Teatru Popular Traian Demetrescu – înființată la Craiova în martie 1925 – Totul pentru Nație” (foto nr. 3);
- un tablou cu portretul lui Traian Demetrescu pictat de Gheorghe Lișteveanu (foto nr. 4);
- într-una dintre vitrine este, alături de obiecte personale, un album de familie al poetului, precum și un portret al lui Traian Demetrescu ce reprezintă un „premiu gratuit la romanul *Cum Iubim*” – operă postumă a poetului;
- dintre obiectele personale atrag atenția o brichetă stilizată sub forma unui înger și o călimară cu bustul lui Napoleon (foto nr. 5);
- o altă vitrină are câteva dintre cărțile publicate de poet;
- este înrămat ziarul „Curierul Olteniei” din 16 aprilie 1906;
- printre obiectele personale se disting ochelarii poetului (foto nr. 6);
- afișe ale Teatrului Național Craiova din perioada 1921 și 1932;
- o copie a unei scrisori din 14 aprilie 1844 a poetului către Alexandru Macedonski;
- o copie după actul de cununie al părinților poetului;
- alte copii după corespondența poetului.

Lista obiectelor expuse nu este foarte lungă, acestea având menirea să sublinieze mai ales activitatea literară a poetului, care a fost prodigioasă⁴, deși acesta a trăit doar 29 de ani.

Despre Traian Demetrescu știm că s-a născut la data de 3 noiembrie 1866 la Craiova, fiind cel de al doilea copil al familiei. Numele de botez a fost Radu Rafael Traian, primul prenume fiind al celui dintâi copil care a murit la scurtă vreme de la naștere⁵.

Se cunosc puține detalii despre înaintașii scriitorului. Astfel, bunicul Radu Radulian era croitor de haine preoțești, iar bunica, Băluța (Radovici înainte de căsătorie), provenea dintr-o familie de negustori⁶.

Radu Demetrescu, tatăl poetului, s-a căsătorit cu Ioana-Anica, la 11 februarie 1856, renunțând la vechea lui meserie și apucându-se de negustorie, însă această decizie îl va face să piardă toată agoniseala⁷.

³ Aristide Ștefănescu, *Ghidul Muzeelor*, Editura Sport-Turism, București, 1984, p. 247.

⁴ https://ro.wikisource.org/wiki/Autor:Traian_Demetrescu.

⁵ Adina Mocanu, Elena Popescu, *Traian Demetrescu*, Editura Aius, Craiova, 2008, p. 13.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*, p. 14.

În copilărie, Traian Demetrescu a avut o stare de sănătate precară, determinându-i pe părinți să îl lase în îngrijirea bunicii dinspre mamă, unde va găsi un echilibru între recuperare și educație⁸.

În 1876, Traian Demetrescu s-a întors în casa părintească, iar tatăl său i-a găsit de lucru ca ajutor unui toptangiu de bumbac, unde poetul a avut primul contact cu greutățile și umilințele vieții: „Întrerupsesem școala. Tatăl meu stăruia cu orice preț să intru în magazinul toptangiuului. Neobișnuit cu trebile negustorești, păru stângaci, deocamdată, și tot ce făceam nu plăcea gesturile jupânului. De unde să mă pricep eu cum se așază marfa, ce estetică se cere și câte altele”⁹.

Neînțeles de părinți, chiar persecutat de tatăl lui, tânărul poet s-a refugiat în studiu, citind tot ce îi pica în mână și, încet, a început să aștearnă primele versuri¹⁰.

Deși este trimis din nou la școală, Traian Demetrescu a rămas repetent, acesta fiind preocupat mai ales de găsirea rimelor decât de materiile ce se predau pe atunci. Acest lucru nu îl va împiedica mai târziu să laude sistemul de învățământ într-un discurs pe care acesta l-a ținut în 1890 la școala din Măceșu¹¹.

Dorința de a-și vedea publicate lucrările s-a manifestat încă din adolescența poetului, acesta publicând prima lucrare în 1891, în „Adevărul”, din București, intitulată „Debuturile”. Urmează între 22 martie și 9 mai 1884, în ziarul „Alarma” poeziile: „Durerei”, „Victoriei”, „Plânsul”, „Domnișoarei V.”, „Poetul”, după care a urmat o colaborare cu ziarul local „Clopotul”, ce va dura până în 1884¹².

La doar 18 ani, pe 15 octombrie 1884, Traian Demetrescu și-a publicat primul volum de poezii, acesta fiind momentul când poetul abandonează școala și se dedică literaturii. Pentru a publica versuri sau cronică teatrale, scriitorul a folosit o serie de pseudonime: Alis, Fabio, Longin, Tradem ș.a¹³.

Tot în 1884, poetul a publicat poezia „Ploaie din senin” în revista „Literatorul”, condusă de Alexandru Macedonski, de care îl va lega o mare prietenie ce îi va influența viața și cariera literară¹⁴.

Expoziția permanentă intitulată „Traian Demetrescu și opera sa” este încă un exemplu reușit de omagiere a marilor oameni de cultură pe care i-a dat România, punând în valoare un patrimoniu cultural care ar fi putut să se piardă, mai ales dacă ținem cont de condițiile vitrege prin care a trecut acesta, mai ales, în anii '50, dar și mai târziu.

⁸ *Ibidem*, p. 15.

⁹ *Ibidem*, p. 16.

¹⁰ *Ibidem*, p. 18.

¹¹ *Ibidem*.

¹² *Ibidem*, p. 21.

¹³ *Ibidem*, p. 22.

¹⁴ *Ibidem*.

Foto 1 Casa memorială "Traian Demetrescu" -Craiova

Foto 2 Placa comemorativă amplasată pe casa memorială "Traian Demetrescu"

Foto 3 Drapel având în mijloc chipul poetului Traian Demetrescu

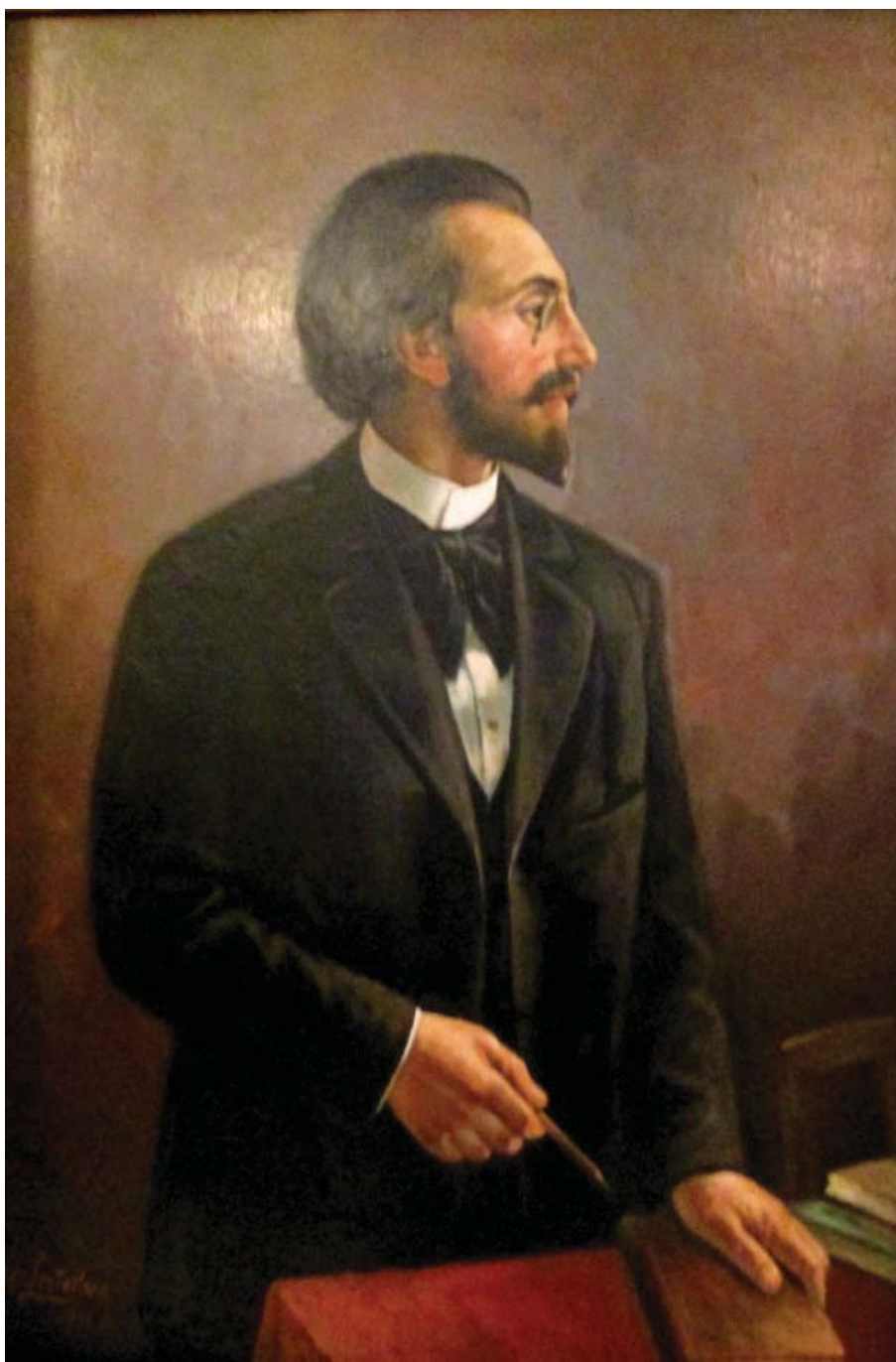

Foto 4 Tablou infatisandu-l pe poetul Traian Demetrescu

Foto 5 Brichetă expusă în casa memorială "Traian Demetrescu " din Craiova

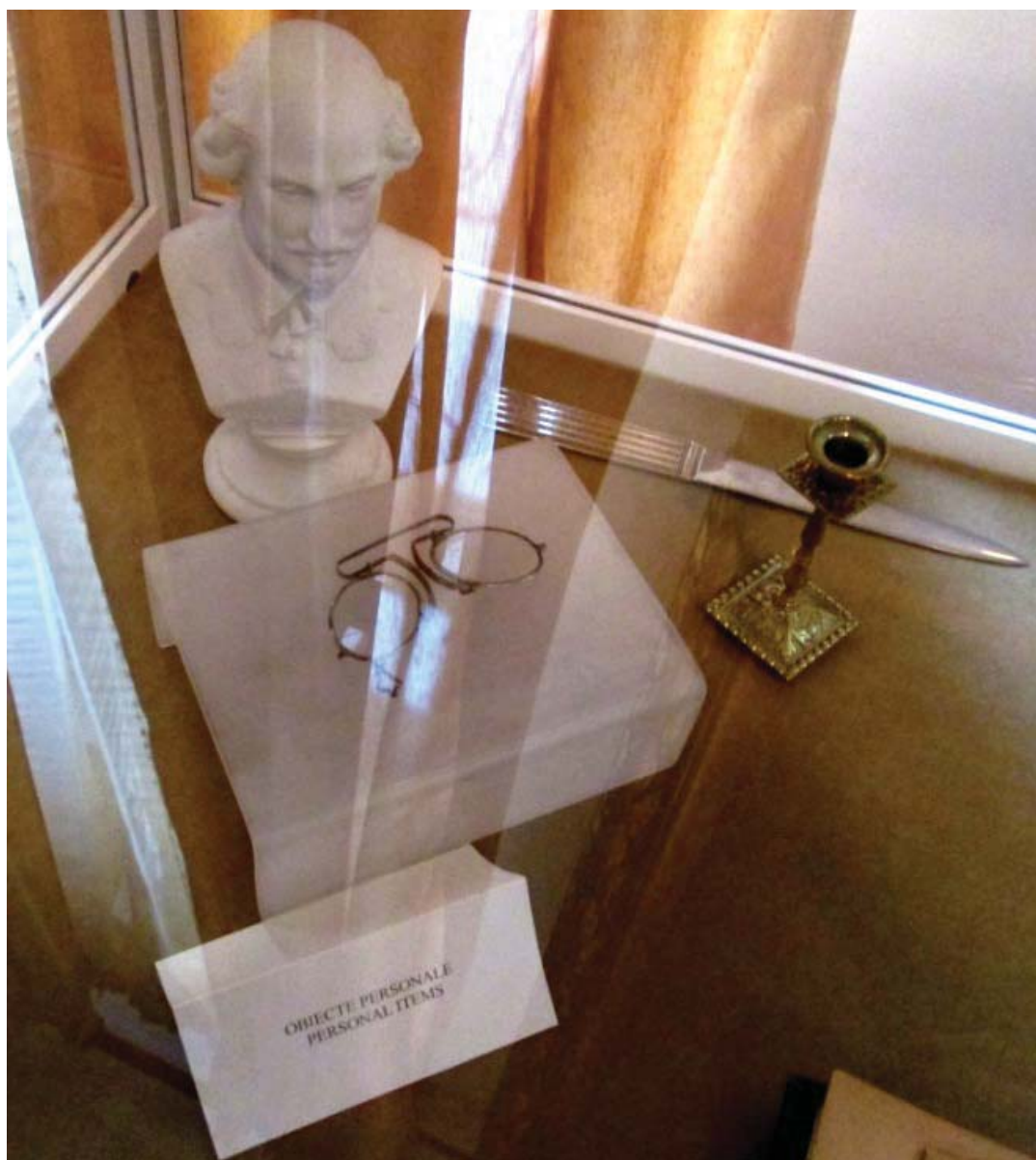

Foto 6 Vitrină cu obiecte personale din casa memorială "Traian Demetrescu "